

Aktuella kliniska studier av homeopatibehandling

På kontinenten och i Storbritannien har det under senare år utförts studier som haft till syfte att utvärdera effekten av homeopatisk behandling. Förhållandet att så sker är positivt och vittnar, förhoppningsvis, om att kritiken från skolmedicinen haft en viss effekt.

Den restriktiva hållning man från skolmedicinskt håll visat gentemot homeopatin tog avstamp redan vid 1800-talets början, sedan Avogadro i sina studier av materien visat att dess utspädbarhet var ändlig. Homeopatpreparat kunde således inte ha farmakologisk effekt i de spädningar som vanligen användes, t ex D8-C30.*

Då den medicinska statistiken och kliniska studier, liknande dem vi idag genomför, började tillämpas på 1840-talet dämpades ytterligare den initiala entusiasmen över homeopatin i mondäna kretsar.

Den hade till en början just genom sin totala verkningslöshet firat triumfer gentemot skolmedicinens dåtida orgier i åderlåtningar. Dessa lär ha skördat fler offer än Napoleonkrigen. I synnerhet kravet på dubbelblinda, kontrollerade studier under användning av placebo för utvärdering av läkemedel blev ett hårt slag för homeopatin.

Tidigare har upphovsmannen Hahnemanns dictum "Gör som jag, men gör precis

som jag!" lagt hinder i vägen för kliniska studier enligt strikta riktlinjer.

Av allt att döma har denna inställning nu luckrats upp, även om motståndet är segt. I den brittiska databasen "CATS", som nyligen blivit tillgänglig, och som för närvarande upptar drygt 30 000 tidskriftsreferenser över alterna-

*) Med D8 menas att läkemedlet förtunnats till en hundra miljondel av sin ursprungliga koncentration, med C30 en utspädning på 1/1 decillion, dvs 1+60 nollor. Spädningen skall utföras under samtidig potentiering, dvs för varje tio- eller hundrapotens medlet spädes skall kärlet dunkas hårt i handen eller bordet. Den högsta spädning som användes är C100. För att vid en sådan spädningsgrad vara säker på att få i sig en molekyl av det utspädda läkemedlet måste patienten konsumera en volym därav som ligger i storleksordningen av Universums polym (om radien i stället lika med 14 miljarder ljusår) multiplicerat med ett tal innehållande 80 siffror. Sedan han insett detta övergick homeopatins grundare Hahnemann till att framhålla hur det homeopatiska läkemedlet verkade genom imateriella mekanismer, vilka dock ej närmare har definierats.

tiv och komplementär medicin, kan man hämta en del information från denna frontlinje.

Jag skall här göra en kort översikt, och behandlar då bara studier över homeopatisk medicin där kontroller och placebo använts.

I ett försök att möta kritiken om homeopatins passivitet vad gäller kliniska prövningar ger Ullman (1988) exempel på 33 kliniska studier sedan 1906 över effekten av homeopatisk medicin, inklusive effekten på

skador av senapsgas under första världskriget med hjälp av senapsgas i spädningen C30.

Samme författare (Ullman 1987) citerar på annan plats femton kliniska studier som utnyttjat dubbelblindteknik, och han diskuterar hur denna metodik kolliderar med homeopatins krav på individualisering av behandlingen och utförlig diagnostik med ledning av symptomen i varje enskilt fall.

Enligt homeopatiskt synsätt tillkommer därtill problemet med att även placebo kan ha en kraftig effekt på organismen, och stora verkan av den aktiva substansen. (Exempelvis koksalt i hög spädning anses vara ett potent homeopatiskt läkemedel, trots att det finns i avsevärt högre koncentrationer i kroppen.)

Dantas (1988) diskuterar i en artikel regler för hur kliniska prövningar av homeopatiska medel skall gå till. Han hävdar att patientgrupperna skall vara större än 35 patienter, försökstiden längre än 13 veckor och att placebomedlet skall potentieras och spädas ut på samma sätt som det homeopatiska medel som skall prövas.

Lewith, Brown & Tyrell (1989) undersökte i en placebokontrollerad studie effekten av influensavaccin i spädningen C30, intaget i tablettform, på antikroppsutvecklingen mot influensa. Ingen skillnad kunde märkas mellan studie- och kontrollgrupp.

Fisher (1988) rapporterar om ett enkelblind-test avseende effekten av homeopatiska preparat på muskelvärk, ömma punkter och sömn. Vad gäller effekten på sömn uteblev den, men det homeopatiska preparatet hade signifikant bättre effekt på smärtan än den placebo som gavs.

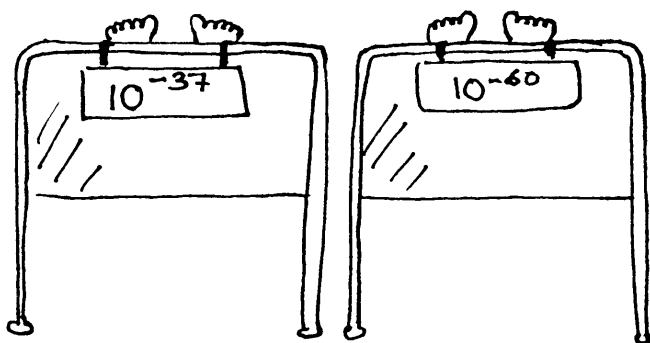
Fisher (1988) kommenterar den franska officiella studien om effekten av homeopatmedicin på tarmförlamning efter bukoperation, som var helt negativ. Han hävdar emellertid att resultaten inte var tillförlitliga, eftersom man övergivit principen

om individualisering. Denna kritik kan dock användas mot varje systematisk prövning av läkemedel.

Kulkarni, Nagarkar & Burde (1988) rapporterar om positivt utfall av en studie där biverkningarna av strålningsbehandlad cancer behandlats med hjälp av kobolt C30 och kaustiksoda D30. De homeopatbehandlade patienterna hade 30 % färre biverkningar enligt en 18 punkters checklista. Det framgår inte om studien gjordes dubbelblindt.

Bignamini m fl (1987) genomförde en studie på 32 sängliggande patienter på ålderdomshem(!) för att studera effekten av ett bariumsalt i spädningen C15 på högt blodtryck. Man fann ingen skillnad för patientgruppen i dess helhet.

Taylor m fl (1986) lämnade rapporter om kliniska studier av homeopatbehandling av hösnuva, ett ofta framfört exempel på framgångsrik homeopatmedicin. Studien, som omfattande 144 patienter, erhö

signifikant förbättring med den homeopatiska beredningen. Studien presenterades i det brittiska läkarsällskapets tidskrift *The Lancet* 1986, och väckte ett viss uppseende. I föreliggande databas är detta den enda refererade, med säkerhet dubbelblinda, randomiserade studie som visat positiva effekter

av homeopatmedicin.

Doyle (1987) presenterar i *The Daily Telegraph* mer blygsamma resultat av behandlingen av samma åkomma: "ett fåtal" hade utmärkt effekt, några stycken blev "botade", medan ungefär hälften hade "nytta" av behandlingen — resultat som vad gäller åkommor av detta slag inte nämnvärt torde avvika från slumpen.

Således kan sammanfattas att i resultaten från det fåtal studier av homeopatins effekter, som bör vara någorlunda invändningsfria, finns snarast ett *mindre* antal positiva utfall än vad slumpen ensam skulle kunnat åstadkomma. Ty om slumpen får råda, bör vid normal hantering åtminstone vart tjugonde försök utfalla positivt.

Det länder trots allt skribenterna och tidskriftsredaktörerna i den homeopatiska pressen till heder, att man publicerar så pass mycket negativa resultat, trots att så många eldsjälar finns bland läsarna, som gärna vill se den homeopatiska tesen bevisad. Man kan förvänta sig att här, liksom inom skolmedicinen, negativa resultat rapporteras i mindre utsträckning. Det är också att märka, att bedömningen av effekterna är gjorda av personer med en positiv inställning till homeopatin.

I vårt land åtnjuter homeopatin inte alls samma sociala anseende som på kontinenten. Detta till skillnad från den antroposofiska medicinen, som i sin terapitradition i icke oväsentlig grad bygger på homeopatin. Men något större tryck att tala om mot denna "komplementära" medicingren att redovisa sina resultat i den kliniska studiens form förekommer inte i någon större utsträckning i Sverige. Man får sina landstingsmedel ändå; och fler studiegrupper från den offentliga vården än man kan ta emot.

Hans Isaksson

Referenser

- G Lewith, P K Brown, D A Tyrell: Controlled study of the effects of a homeopathic dilution of influenza vaccine on antibody titres in man. *Complement Med Res* (1989) 3, 22-24.
- F Dantas: Model suggested for experimentation involving pathogenic investigations (provings). *JOMHI* (1988) 1, 12-20.
- P Fisher: Opium and rephanus in ileus — research abstract. *Br Hom J* (1988) 77, 190-91.
- D Ullman: Homeopathic research: scientific verification of homeopathic medicine. *Townsend Lett* (1988) 59, 211, 233-36.
- A Kulkarni, B M Nagarkar, G S Burde: Radiation protection by use of homeopathic medicines. *Hahnemann Homeopathic Sand* (1988) 12, 20-23.
- M J Mayeaux, M L GuihardMoscato, D Schwartz, J Benveniste, Y Coquin, J B Crapanne, B Poitevin, M Rodary, J P Chevrel, M Mollet: Controlled clinical trial of homeopathy in postoperative ileus. *Lancet* (1988) 1, 528-29.
- E Dyle: Easing the sneezing. *Daily Telegraph* (pp), *Daily Telegraph* 1987 June.
- M Bignamini, A Bertoli, A M Consolandi, N Dovera, M Saruggia, S Taino, A Tubertini: A controlled double-blind trial with Baryta carbonica 15 CH versus placebo in a group of hypertensive subjects confined to bed in two old people's homes. *Br Hom J* (1987) 76, 114-19.
- D Ullman: Research on homeopathic medicine: a short review. *Hahnemann Homeopath Sand* (1987) 11, 7-13.
- D Taylor Reilley, C McSharry, M A Taylor, T Aitchison: Is homeopathy a placebo response? Controlled trial of homeopathic potency, with pollen in hayfever as model. *Lancet* (1986) II, 881-85.